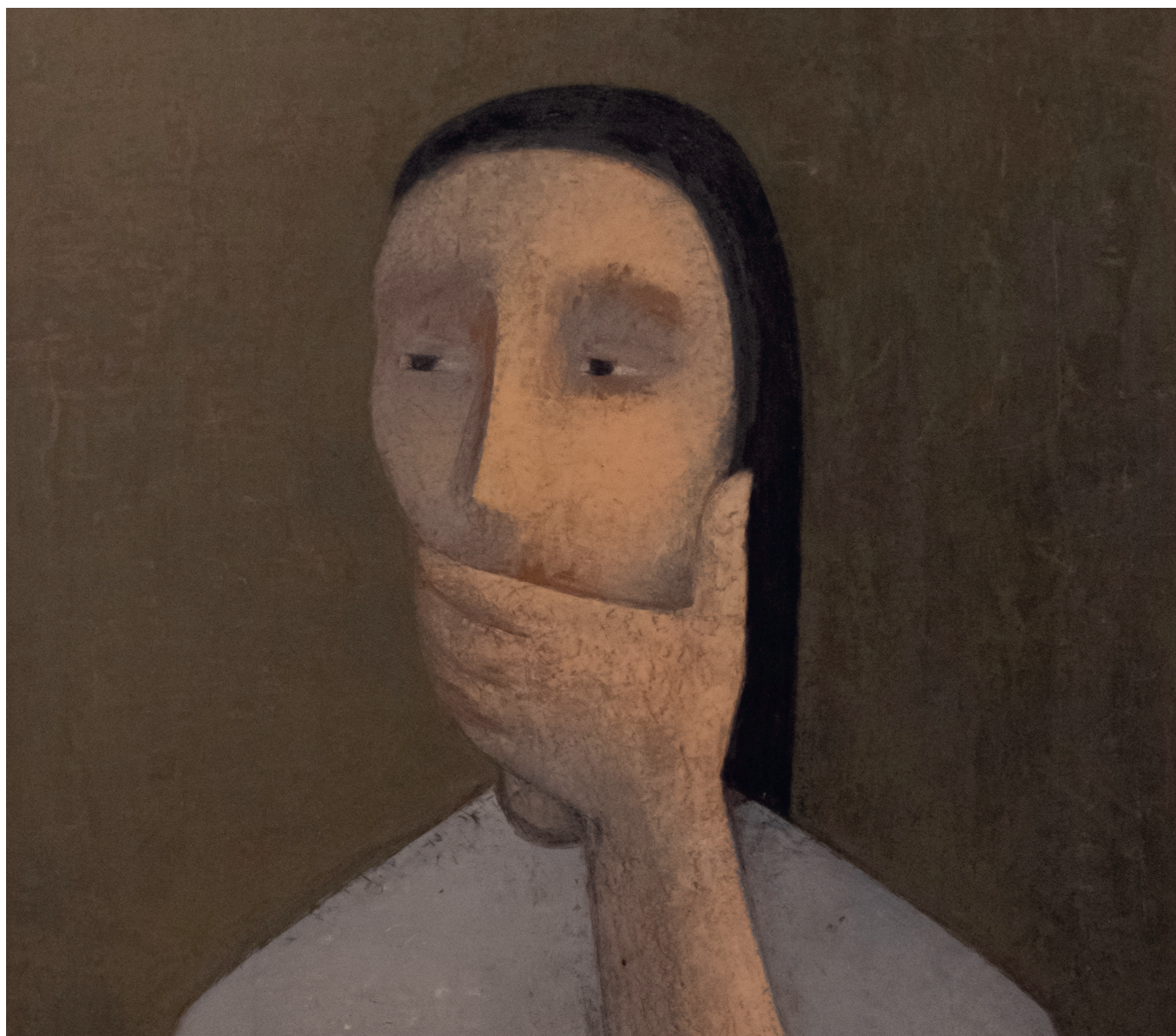

MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA

Dossier de premsa

QUINA HUMA NITAT ?

LA FIGURA HUMANA
DESPRÉS DE LA GUERRA
(1940—1966)

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

Juana Francés*Silenci*, 1953 (detall)

Colección Studiolo Candela A. Soldevila

Dors

Andrzej Wróblewski*Execució amb noi (Execució V)*, 1949.

© Andrzej Wróblewski Foundation.

National Museum in Poznań

Organitza i produeix:

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Comissari:Alex Mitrani, conservador d'art contemporani
del Museu Nacional d'Art de Catalunya**Dates:**Del 27 d'octubre de 2023
a l'11 de gener de 2024**Patrocinat per:****Agrolimen**

03 Aquesta ambiciosa exposició reuneix prop d'un centenar d'obres d'artistes internacionals de primera línia que, entre 1940 i mitjans dels anys seixanta, aborden la figura i la condició humana enfrontada a la incertesa, les mutacions, els fracassos i les esperances provocades per la Segona Guerra Mundial i la Guerra Civil espanyola, uns conflictes que van trasbalsar la història contemporània.

Les obres de Joan Miró, Roberta González, Juana Francés, Lasar Segall, Oswaldo Guayasamín, Mercè Rodoreda, Joan Ponç, Josep Maria Subirachs, Josep Guinovart, Leon Golub, Francis Gruber, Antonio Saura, Manolo Millares, Jorge de Oteiza, Maria Helena Vieira da Silva, Zoran Music, Andrzej Wróblewski, Albert Giacometti, Henry Moore, Francis Bacon, Inge Morath, Renato Guttuso, Germaine Richier, Bernard Buffet, entre les d'altres 80 artistes, aporten una mirada transversal sobre l'art de postguerra, un període marcat per la filosofia existencialista i que reflecteix un esperit del temps compartit per diferents imaginaris culturals.

L'art expressa les inquietuds emocionals, morals i també filosòfiques d'una humanitat en crisi. La figuració –sovint al llindar de l'abstracció– assumeix el repte de representar el cos i el rostre, crear la imatge d'una humanitat ferida, angoixada, destruïda però també reinventada i germinal.

Quina humanitat? destaca problemes nuclears com la disgregació de l'humanisme clàssic o la construcció d'una nova subjectivitat a través del dolor i l'esperança. També planteja tota una sèrie de temes suggerents com la relació entre el cos i la consciència, la possibilitat de l'heroisme, la funció d'allò grotesc, la imatge del monstre, la nostàlgia de la bellesa o la funció comunicativa del rostre. Es així

04 com les preguntes i l'angoixa existencial que plantegen aquests artistes segueixen vigents en el nostre present.

L'exposició posa en relació obres molt diverses per generar paral·lelismes i contrastos entre artistes referencials i figures menors o marginals però de gran valor estètic i comunicatiu. En aquest sentit, presenta propostes estètiques que serveixen de testimoni d'una època i que tenen un potencial d'impacte comunicatiu en l'espectador actual.

El projecte suposa un pas endavant en la construcció dels relats de postguerra i segona avantguarda que el Museu porta anys impulsant, en aquest cas amb una important aposta per situar les figures actives a Catalunya en un context europeu i internacional, i reivindicar la seva qualitat.

Henry Moore
Guerrer caient
1957-1960

La Segona Guerra Mundial va ser un conflicte mortífer i apocalíptic que va capgirar la història contemporània. Pertany al nostre passat recent, però sembla projectar-se encara sobre el nostre present. Després d'una guerra global, l'holocaust i la bomba atòmica, la humanitat va entrar en crisi. En alguns casos, com el de l'Estat espanyol, el patiment i l'opressió s'enquistaren.

De manera general, l'horror viscut o imaginat, de manera individual o col·lectiva, es va manifestar traumàticament. En paral·lel a l'auge de la filosofia existencialista, l'art va expressar aquestes inquietuds, projectades especialment sobre la condició humana, més enllà dels particularismes i dels diferents corrents i estils d'avantguarda. La figuració (sovint als llindars de l'abstracció) assumeix el repte de representar la figura, de donar imatge de la humanitat ferida, angoixada, destruïda o reinventada i germinal.

Més enllà dels retorns de la història, les preguntes i el desassossec moral i existencial que van recollir els artistes semblen vigents, de nou, avui.

El desastre

L'espant i el dolor davant els actes d'infamant destrucció i violència devastadora de la Segona Guerra Mundial van portar a moltes persones al mutisme. Alguns artistes, però, en van donar testimoni, de vegades directe i viscut (Zoran Mušič), d'altres a partir de la intuïció i la transmissió (Lasar Segall). La perversió moral i la destrucció dels cossos als camps de concentració es podien intuir, explicar i fixar, però sovint des d'una intimitat quasi secreta, amb un espant que desbordava la capacitat de ser mirat de cara.

Maria Helena Vieira da Silva

El desastre

1942

Francis Gruber
Els hostatges
 1946

sala 2

El lloc de la víctima

Certs artistes s'aproximaren a la figura de la víctima des d'una voluntat antimonumental. Atorguen el protagonisme a l'individu civil i anònim que pateix l'agressió i es troba en situació de desemparament. El cos torturat i la persona aniquilada s'oposen a la retòrica de l'heroi i de la força. Com les *Dones rapades* d'Anton Prinner, serenitat i dolor conflueixen i, en ser recordades, sublimen la humiliació i reivindiquen la seva dignitat.

Josep Guinovart
Cap I
1954

sala 3

El monstre i el sant

L'horror davant la seva crueltat porta a generar inquietants imatges (és a dir, icones) de la humanitat monstruosa, grotesca i espantosa, que volien assenyalar-ne la perversió nauseabunda. En contrast, dins el marc de la desesperada crisi humanista de postguerra es va produir l'emergència d'una religiositat tràgica i aliena a la pompa tradicional. La figura martirològica de Crist es reprèn en el marc d'un expressiionisme sever i tràgic que adquireix certa dimensió atemporal.

De la dissolució al ressorgiment

La condició humana, la idea i la imatge de la humanitat plena, serena i equilibrada semblava tocada de mort. La dissolució del cos, la seva pràctica desaparició eren símptoma d'una humanitat ferida fins a la dissolució. Però pràcticament al mateix temps, ja sigui en el context de la victòria contra el feixisme, ja sigui per aposta moral i filosòfica, la figura ressorgeix i s'alça, sovint fràgil i lacerada, per constituir-se de nou com una possibilitat precària que camina vers un futur incert però possible.

Pierre Tal-Coat
Precisions (Perfil sota l'aigua)
1949

L'exili interior

No obstant el progressiu optimisme que s'instal·la en les societats que es van sentir vencedores i el creixement econòmic als estats de l'òrbita occidental, certs països i col·lectius es van trobar en una situació perllongada de precarietat, d'opressió. L'exili i la supervivència portaren a sentiments de melancòlica alteritat, d'identitats escindides. Un sentiment profund de soledat marca els temps i les revoltes dels existencialistes. Els perdedors de la Guerra Civil espanyola hagueren de fer front al desarrelament i la tristor, a un temps aturat i viciat que afecta especialment les classes populars i les dones.

Inge Morath
Saul Steinberg amb
màscara; Nova York
1959

Laurent Jiménez-Balaguer
Sense títol
c. 1953

sala 6

De la nostàlgia primitiva a l'esperança

El restabliment d'una humanitat orientada a la felicitat, a l'harmonia i la justícia no va ser abandonat, però no es podia fer des dels estereotips del progrés. Els artistes de l'avantguarda radical com Miró, però també des d'altres marginalitats, van plantejar la possibilitat d'un optimisme poètic a partir d'un primitivisme vigorós i arcàdic. Ens trobem davant l'evocació d'una nova innocència. Dins la reconstrucció d'un optimisme que parteix no de la política sinó de l'instint de supervivència, la maternitat pot aparèixer com a metàfora vitalista.

Els nous debats

Als anys seixanta va desapareixent l'entotsolament existencialista de caràcter filosòfic i es consoliden nous debats més concrets, que privilegien el col·lectiu: el feminisme, la defensa dels drets civils, la possibilitat de la revolució, la descolonització i la resistència a les involucions dictatorials. En el context de l'hedonisme consumista i dels conflictes dels anys seixanta, sorgeixen nous debats humanistes, de vocació política i comunitària.

Lluís Güell
Negre ferit de bala
1965

Conferència inaugural

- ***La figura humana al llindar de la guerra***
Dijous 26 d'octubre, a les 18 h.
A càrrec d'Alex Mitrani, comissari de l'exposició.
Sala de la Cúpula. Activitat gratuïta.

Cinema

- ***Europa 51'***, de Roberto Rossellini.
Dimarts, 31 d'octubre, a les 17 h.
Amb presentació a càrrec d'Alex Mitrani.
Dins del cicle *Per amor a les Arts*.
L'activitat es farà a la Filmoteca de Catalunya.

Visita i taula rodona

- ***Art en temps de guerra***
11 de novembre, a les 11h, dins del Festival *Barcelona Pensa*.
Visita comentada a l'exposició a càrrec del comissari, seguida d'un diàleg entre Begonya Sáez de Tajafuerce, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Alex Mitrani, comissari de l'exposició.
Begonya Sáez de Tajafuerce és Doctora en Filosofia. La seva recerca se centra en la definició i la representació de la identitat.
Activitat gratuïta amb inscripció prèvia obligatòria a la web del Barcelona Pensa. Sala de l'exposició temporal.
- ***Antonio López i la figura humana: Introspecció i condició humana***
Visita
Diumenge, 19 de novembre, a les 11 h: visita a càrrec del comissari de la mostra, Alex Mitrani, relacionada amb la retrospectiva d'Antonio López a La Pedrera.

Taules rodones

Dues taules rodones moderades pel politòleg i periodista Jordi Armadans

- ***Patir i sobreviure la guerra: petjada, dolor i resiliència***
Dissabte, 16 de desembre, a les 11.30 h
Més enllà de cròniques de batalla, gestes bèl·liques i cants de victòria, la guerra és, sobretot, un llegat de mort i destrucció. Impacta, profundament en la vida de moltes persones. Quina petjada deixa en qui sobreviu a la guerra? I en qui hi ha perdut gent estimada? És possible superar el dolor i refermar la vida?

- ***Un futur sense guerra?***
Dissabte, 20 de gener, a les 11.30 h
La guerra, tot i els canvis que ha patit, ens continua acompanyant. Què és i què suposa? Com ha evolucionat? Quin paper juga en el nostre món? És possible un món sense guerres? Fem prou per aconseguir-ho? O ens hem de resignar a patir-ne sempre?
Activitat gratuïta amb inscripció prèvia obligatòria. Sala de l'exposició temporal.

Visites d'autor

- ***Els colors foscos de l'exili. L'exposició Quina humanitat? Vista per Jordi Bartolí.***
Dissabte 13 de gener, a les 11.30 h
Jordi Bartolí és fotoperiodista, actualment jubilat. Durant quaranta anys ha fotografiat conflictes i moviments de resistència arreu del món. Va treballar per a France Press, Reuters, L'Humanité i el diari Le Monde. És nebot de Josep Bartolí, artista català exiliat que va estar a camps de concentració, entre els quals el d'Argelers, i a qui es va dedicar la pel·lícula d'animació 'Josep'.
Activitat inclosa en el preu de l'entrada a l'exposició. Inscripció prèvia obligatòria. Sala de l'exposició temporal.
- Dissabte, 3 de febrer, a les 11.30 h
Visita a l'exposició *Quina humanitat? La figura humana després de la guerra* a càrrec del comissari, Alex Mitrani
Activitat inclosa en el preu de l'entrada, amb inscripció obligatòria.

Visites comentades

- Dissabtes al matí, a partir de l'11 de novembre, 11.30 h. Visites comentades a l'exposició a càrrec de les educadores de *Fragment*. En català, castellà i llengua de signes.
Activitat inclosa en el preu de l'entrada, amb inscripció prèvia obligatòria.

Itineraris

- ***Una obra, 15 minuts***
Dissabtes, a partir del 16 de novembre, a les 17 h
Itinerari on t'expliquem tres obres destacades de la col·lecció d'Art Modern i Contemporani relacionades amb *Quina humanitat?*
Activitat inclosa en el preu de l'entrada a l'exposició. Inscripció prèvia obligatòria.

Moving! Dansa

Mostra de creació artística a través de la dansa amb joves nouvinguts/des. Un projecte de María Ferrer, amb la col·laboració del Pla d'Acollida Poble-sec per a tothom i el Centre Cívic El Sortidor.

Dissabte, 16 de desembre, a les 16.30 h.
Sala Oval.

Activitat gratuïta amb aforament limitat.

Relació d'obres i cartel·les comentades

1.

Henry Moore

(Castleford, Regne Unit, 1898 – Much Hadham, Regne Unit, 1986)

Guerrer caient

1957-1960

Bronze

Kirklees Collection: Huddersfield Art Gallery, Regne Unit

2.

Apel·les Fenosa

(Barcelona, 1899 – París, 1988)

*Maqueta del Monument als màrtirs
d'Ouradour-sur-Glane*

1944

Fosa en bronze

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Museu de Valls

3.

Franciszka Themerson

(Varsòvia, 1907 – Londres, 1988)

Per què la ment és al cap?

1954

Oli sobre tela

Col·lecció Themerson Estate

4.

Francis Gruber

(Nancy, 1912 – París, 1948)

Els hostatges

1946

Oli sobre tela

Col·lecció particular Daniel Blau, Salzburg, Àustria

5.

Maria Helena Vieira da Silva

(Lisboa, 1908 – París, 1992)

El desastre

1942

Oli sobre tela

Centre Pompidou, París. Musée national d'art moderne-
Centre de création industrielle

6.

Inge Morath

(Graz, Àustria, 1923 – Nova York, 2002)

Saul Steinberg amb màscara; Nova York

1959

Gelatina de plata

Donació Jeu de Paume amb el suport de Magnum, 2013
Centre Pompidou, París. Musée national d'art moderne-
Centre de création industrielle

7.

Roger Bissière

(Villereal, França, 1886 – Marminiac, França, 1964)

Pastoral (Composició 130 bis)

1946

Oli sobre tela

Donació de l'artista, 1959

Centre Pompidou, París. Musée national d'art
moderne-Centre de création industrielle

8.

Zoran Mušič

(Bukovica, Eslovènia, 1909 – Venècia, 2005)

Dachau. Quatre penjats

1945

Tinta marró sobre paper

Kunstmuseum Basel, Kupferstichkabinett.

Karl August Burckhardt-Koechlin-Fonds, 1966

9.

Bernard Buffet

(París, 1928 – Tourtour, França, 1999)

La lapidació

1948

Oli i llapis grafit sobre tela

LaM – Lille Métropole Musée d'art moderne,
d'art contemporain et d'art brut

10.

Pierre Tal Coat

(Clohars-Carnoët, França, 1905 –

Saint-Pierre-de-Bailleul, França, 1985)

Precisions (Perfil sota l'aigua)

1949

Oli sobre tela

Col·lecció particular

11.

Francis Bacon

(Dublín, 1909 – Madrid, 1992)

Fragment d'una Crucifixió

1950

Oli i cotó sobre tela

Collection Van Abbemuseum, Eindhoven

12.

Renato Guttuso

(Bagheria, Itàlia, 1911 – Roma, 1987)

Triomf de la mort

1943

Oli sobre tela

Galleria Nazionale d'Arte Moderna
e Contemporanea, Roma

13.

Karel Appel

(Amsterdam, 1921 – Zuric, 2006)

Noi amb pilota

1950

Oli sobre tela

Galleria Nazionale d'Arte Moderna
e Contemporanea, Roma

14.

Graham Sutherland

(Londres, 1903 – Kent, Regne Unit, 1980)

Estudi per a Crucifixió

1947

Oli sobre masonita

Musei Vaticani, Città del Vaticano

15.

Andrzej Wróblewski

(Vilnius, Lituània, 1927 –

Tatra Mountains, Polònia, 1957)

Execució amb noi (Execució V)

1949

Oli sobre tela

National Museum in Poznań, Polònia

16.

Ramon Rogent

(Barcelona, 1920 – Plan-d'Orgon, França, 1958)

Maternitat

1948

Oli sobre tela

Col·lecció particular

17.

Zoran Mušič

(Bukovica, Eslovènia, 1909 – Venècia, 2005)

Paisatge buit

1960

Oli sobre tela

Carmen Thyssen Bornemisza Collection

18.

Jorge de Oteiza

(Orio, Guipúscoa, 1908 – Sant Sebastià, 2003)

Cap d'apòstol, núm. 8 / Pere

1953

Bronze

Fundación Museo Jorge Oteiza Fundazio Museoa,
Alzuza (Navarra)

19.

Jorge de Oteiza

(Orio, Guipúscoa, 1908 – Sant Sebastià, 2003)

Cap d'apòstol, núm. 9 / Pau

1953

Bronze

Fundación Museo Jorge Oteiza Fundazio Museoa,
Alzuza (Navarra)

20.

Jorge de Oteiza

(Orio, Guipúscoa, 1908 – Sant Sebastià, 2003)

Cap d'apòstol, núm. 1

1953

Bronze

Fundación Museo Jorge Oteiza Fundazio Museoa,
Alzuza (Navarra)

21.

Manuel Gil Pérez

(València, 1925 – 1957)

El Paradís

1955

Tècnica mixta sobre tela

Colección Fundación Bancaja

22.

Manolo Millares

(Las Palmas de Gran Canaria, 1926 – Madrid, 1972)

Homuncle

1960

Tècnica mixta sobre arpillera

Col·lecció Banco Santander

23.

Baltasar Lobo

(Cerecinos de Campos, Zamora, 1910 – París, 1993)

Maternitat

1946

Bronze

Excm. Ayuntamiento de Zamora. Fundación Baltasar Lobo

24.

Baltasar Lobo

(Cerecinos de Campos, Zamora, 1910 – París, 1993)

Dona amb cap de mort

1942

Fosa en bronze, patina verda

Museo de Zamora. Junta de Castilla y León.

Dipòsit de l'Excm. Ayuntamiento de Zamora

25.

Antonio López

(Tomelloso, Ciudad Real, 1936)

Dona dormint (El somni)

1963

Talla, encolat i policromia

Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid

26.

Juan Genovés

(València, 1930 – Madrid, 2020)

La porta

1966

Oli i acrílic sobre tela

Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid

27.

Pablo Picasso

(Màlaga, 1881 – Mougins, França, 1973)

Estudi per a la Guerra i la Pau, 1 maig 1952

1952

Llapis grafit sobre paper

Musée national Picasso-Paris Dation Pablo Picasso, 1979

28.

Lasar Segall

(Vilna, Lituània, 1891 – São Paulo, Brasil, 1957)

Dibuixos del quadern Visões de guerra

1940-1943

Tècnica mixta sobre paper

Acervo Museu Lasar Segall-Instituto Brasileiro de Museus/
Ministério da Cultura

29.

Louise Bourgeois

(París, 1911 – Nova York, 2010)

Figura

1960

Bronze, patina negra amb reflexos

Col·lecció particular, Bèlgica

30.

Lluís Maria Saumells

(Gironella, 1915 – Tarragona, 1999)

Estilita

1952

Fosa en bronze a la cera perduda

Diputació de Tarragona. Museu d'Art Modern

31.

Josep Maria Subirachs

(Barcelona, 1927 – 2014)

Europa

1953

Bronze

Espai Subirachs, Barcelona

32.

Josep Maria Subirachs

(Barcelona, 1927 – 2014)

Bomba atòmica

1954

Tinta sobre paper

Espai Subirachs, Barcelona

33.

Josep Bartolí

(Barcelona, 1910 – Nova York, 1995)

Per al llibre Campos de concentración 1939-1944

«Al camarada Pere Sunyol», 1936-1944

«Vida en el campo», 1939-1944

«Al Dr. Diego Ruiz (Hospital)», 1940

«Violació», 1940

Tinta sobre paper

Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura de Barcelona

34.

Antonio Saura

(Osca, 1930 – Conca, 1998)

Crucifixió

1959-1963

Oli sobre tela

Guggenheim Bilbao Museoa

35.

Antoni Clavé

(Barcelona, 1913 – Saint-Tropez, França, 2005)

Crist d'Alba de Tormes

1954

Oli sobre tela

Col·lecció particular

36.

Pere Gastó

(Barcelona, 1908 – 1997)

Calaveres

1950

Oli sobre tela

Col·lecció Gastó

37.

Carlos Mensa

(Barcelona, 1936 – 1982)

Caps amb gran bola al damunt

1964

Oli sobre tela

Col·lecció particular

38.

Josep Guinovart

(Barcelona, 1927 – 2007)

Família

1951

Oli sobre taula

Col·lecció Rodríguez-Aguilera

39.

Joan Brodat

(Barcelona, 1920 – 1990)

Caçadors de lleons

1955

Oli sobre tela

Col·lecció Rodríguez-Aguilera

40.

Josep Guinovart

(Barcelona, 1927 – 2007)

Família

1952

Oli sobre taula

Col·lecció Bassat

41.

Reg Butler

(Buntingford, Regne Unit, 1913 –

Berkhamsted, Regne Unit, 1981)

Figura a l'espai

1956

Bronze

51 × 24 × 30,5 cm

Osborne Samuel Ltd.

42.

Joan Brodat

(Barcelona, 1920 – 1990)

Les passions

1954

Originalment, pancarta amb 12 guaixos

Col·lecció Bassat

43.

Eduardo Gregorio

(Las Palmas de Gran Canaria, 1903 – 1974)

Torsos

c. 1950

Alabastre

Museu Nacional d'Art de Catalunya, 1958

44.

Josefa Tolrà

(Cabriels, 1880 – 1959)

Adam i Eva

1957

**Aquarel·la, tinta negra, retoladors de colors
i guaix sobre cartolina**

Museo Nacional del Prado, Madrid

45.

Juana Francés

(Alacant, 1924 – Madrid, 1990)

Silenci

1953

Oli sobre tàblex

Col·lecció Studiolo Candela A. Soldevila

46.

Josep Maria de Sucre

(Barcelona, 1886 – 1969)

Angoixa en el segle XX

1942

Cera i tinta sobre cartolina

Col·lecció MACBA. Dipòsit de la Generalitat de Catalunya.

Antiga Col·lecció Salvador Riera

47.

Joan Ponç

(Barcelona, 1927 – Saint-Paul-de-Vence, França, 1984)

Retrat de Roser

1950

Oli sobre tela

Col·lecció MACBA. Dipòsit de la Generalitat

de Catalunya. Antiga Col·lecció Salvador Riera

48.

Joan Ponç

(Barcelona, 1927 – Saint-Paul-de-Vence, França, 1984)

La presó

1950

Guaix, pastel i tinta sobre paper

Col·lecció MACBA. Dipòsit de la Generalitat

de Catalunya. Antiga Col·lecció Salvador Riera

49.

Norman Narotzky

(Nova York, 1928)

El filòsof

1961

Oli sobre tela

Col·lecció de l'artista

50.

Mari Chordà

(Amposta, 1942)

Cap humà

1966

Pintura sobre fusta (capsa)

Galeria Mayoral, Barcelona

51.

Antoni Tàpies

(Barcelona, 1923 – 2012)

Mà

1945

Llapis París sobre paper

Fundació Antoni Tàpies, Barcelona

52.

Antoni Tàpies

(Barcelona, 1923 – 2012)

Home

1945

Oli sobre tela

Col·lecció particular, Barcelona

53.

Mercè Rodoreda

(Barcelona, 1908 – Girona, 1983)

Sense títol (Tres personatges)

Dècada de 1950

Collage sobre paper

Fundació Mercè Rodoreda. Institut d'Estudis Catalans, Barcelona

54.

Josep Guinovart

(Barcelona, 1927 – 2007)

Cap I

1954

Guaix sobre cartró

Fundació Espai Guinovart, Agramunt

55.

Agnès Varda

(Ixelles, Bèlgica, 1928 – París, 2019)

Germaine Richier al seu taller amb *La Sauterelle*
c. 1945**Impressió cromogènica sobre paper setinat****RC Kodak, 2021**©Agnès Varda Estate. Galerie Nathalie Obadia, París/
Bruxelles

56.

Mercè Rodoreda

(Barcelona, 1908 – Girona, 1983)

Sense títol (Esquelet)

Dècada de 1950

Aquarel·la sobre paper

Fundació Mercè Rodoreda. Institut d'Estudis

Catalans, Barcelona

57.

Honorio García Condo

(Saragossa, 1900 – Madrid, 1953)

Buchenwald o la caiguda de l'home

1944

Bronze

Col·lecció Delphine Creuze

58.

Edouard Pignon

(Bully-les-Mines, França, 1905 –

La Couture-Boussey, França, 1993)

Catalana

1946

Oli sobre tela

Col·lecció particular

59.

Oswaldo Guayasamín

(Quito, 1919 – Baltimore, 1999)

Màscares. La crueltat. Sèrie Huacay-Nan

1950-1953

Oli sobre tela

Col·lecció particular

60.

Alberto Giacometti

(Borgonovo, Suïssa, 1901 – Coira, Suïssa, 1966)

Bust d'home sobre base

1947

Bronze

Fondation Giacometti, París

61.

Francis Newton Souza

(Goa, Índia, 1924 – Bombai, Índia, 2002)

Sense títol (Cap)

1962

Oli sobre tela

Col·lecció particular cortesia de Grosvenor

Gallery, Londres

62.

Modest Cuixart

(Barcelona, 1925 – Palamós, 2007)

Niños sin nombre

1963

Collage matèric i tècnica mixta sobre tela

Successió Cuixart

63.

Leon Golub

(Chicago, 1922 – Nova York, 2004)

Sense títol

1962

Oli sobre tela

Col·lecció particular

64.

Antoni Tàpies

(Barcelona, 1923 – 2012)

Forma negra sobre cuadrado gris

1960

Tècnica mixta sobre tela

Fundació Antoni Tàpies, Barcelona

65.

Josep Maria García Lloret

(Barcelona, 1921 – 2003)

La oración

1951-1952

Oli sobre taula

Família García-Lloret

66.

Joan Miró

(Barcelona, 1893 – Palma de Mallorca, 1983)

La estrella matinal

1946

Oli sobre tela

Fundació Joan Miró, Barcelona. Dipòsit de col·lecció particular

67.

Armand Cardona Torrandell

(Barcelona, 1928 – Sant Pere de Ribes, 1995)

Universo concentracionario

1963

Oli sobre tela

Col·lecció particular

68.

Marcel Martí

(Alvear, Argentina, 1925 – Palafrugell, 2010)

Mujer con niño

1950

Fusta amb base de pedra

Col·lecció particular

69.

Jean Fautrier

(París, 1898 – Châtenay-Malabry, França, 1964)

Sin título (Cabeza de partisano)

1956-1957

Tècnica mixta sobre paper encolat a tela

Galleria Nazionale d'Arte Moderna e Contemporanea, Roma

70.

Germaine Richier

(Grans, França, 1902 – Montpellier, França, 1959)

L'ogre

1949

Bronze

Galleria Nazionale d'Arte Moderna e Contemporanea, Roma

71.

Roser Bru

(Barcelona, 1923 – Santiago de Chile, 2021)

La maternitat

c. 1960

Oli sobre tela

Col·lecció particular

72.

Anònim*Pim-pam-pum (joc de tir)*

1945

Fusta policromada

Fundación "La Mirada Ingenua"

73.

Juli González

(Barcelona, 1876 – Arcueil, França, 1942)

Cap de la Montserrat cridant

c. 1942

Fosa en bronze

Donació de Roberta González, 1973.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

74.

Juli González

(Barcelona, 1876 – Arcueil, França, 1942)

Mà dreia aixecada

c. 1942

Fosa en bronze

Donació de Roberta González, 1973.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

75.

Juli González

(Barcelona, 1876 – Arcueil, França, 1942)

Mà esquerra aixecada

c. 1942

Fosa en bronze

Donació de Roberta González, 1973.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

76.

Roberta González

(París, 1909 – Arcueil, França, 1976)

Retrat de la tia Lola

1943

Oli sobre fusta

Donació de Roberta González, 1973.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

77.

Gonçal Sobrer

(Barcelona, 1932)

Dansa de l'afusellament, 1966

Fotogravat, edició 2023

Donació de l'artista, 2023.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

78.

Anton Prinner

(Budapest, 1902 – París, 1983)

La femme tondu

1946

Llibre amb 8 gravats, sobre paper, originals

Biblioteca Folch i Torres. Adquisició, 2023.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

79.

Joan Colom

(Barcelona, 1921 – 2017)

Nena

1960 (tiratge 2004)

Gelatina i plata sobre paper baritat

Donació de l'artista, 2015.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

80.

Helios Gómez

(Sevilla, 1905 – Barcelona, 1956)

Dolor aerotransportat (Paracaigudes amb ull)

c. 1947-1948

Oli sobre tela

Dipòsit de l'Associació Cultural Helios Gómez, 2007.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

81.

Ramon Llovet

(Barcelona, 1917 – 1987)

Venedors de carotes

1952

Oli sobre tela

Donació de la família Llovet, 2019.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

82.

Marc Aleu

(Barcelona, 1922 – Cadaqués, 1996)

Els vençuts

1956

Oli sobre tela

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya, 2019.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

83.

Antoni Guansé

(Tortosa, 1926 – París, 2008)

L'estació

1953

Oli sobre tela

Donació d'Alexandre Guansé, 2020.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

84.

Lluís Güell

(Banyoles, 1945 – Begur, 2005)

Negre ferit de bala

1965

Tècnica mixta

Donació de Tànit del Mar Güell Damont, 2021.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

85.

Maria Girona

(Barcelona, 1923 – 2015)

Retrat d'Isabel Garriga

1959

Oli sobre tela

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya, 2018.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

86.

Claude Collet

(Ginebra, 1929 – Barcelona, 2007)

Les tres gràcies

1958

Oli sobre tela

Adquisició finançada per la Fundació Amics del Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2022.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

87.

Parvine Curie (Arlette Martí)

(Nancy, França, 1936)

Sense títol

c. 1959

Tècnica mixta sobre paper muntat a bastidor

Donació de l'artista, 2023.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

88.

Parvine Curie (Arlette Martí)

(Nancy, França, 1936)

Sense títol

c. 1959

Monotip sobre paper

Donació de l'artista, 2023.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

89.

Parvine Curie (Arlette Martí)

(Nancy, França, 1936)

Meninas núm. 4

1959

Tècnica mixta sobre paper

Donació de l'artista, 2023.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

90.

Parvine Curie (Arlette Martí)

(Nancy, França, 1936)

Part

1960

Tinta sobre paper

Donació de l'artista, 2023.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

91.

Laurent Jiménez-Balaguer

(Hospitalet de Llobregat, 1928 – Boulogne-Billancourt, França, 2015)

Sense títol

c. 1953

Oli sobre tela

Donació de Valérie Jimenez, 2023.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

AUDIOVISUALS

Tirs par Niki de Saint Phalle

Emissió: 25/04/1961

Productor: Office national de radiodiffusion-télévision française

Director: Yvan Jouannet

1,18 min.

© INA. The Institut National de l'Audiovisuel

Friedrich Rauch

(Alemanya, 1928 – 1993)

Niki de Saint Phalle, 'Tir Gambrinus' a la Galerie Becher, Múnic

1963

Impressió digital sobre paper.

Còpia per a exposició, 2023

©INTERFOTO / Friedrich Rauch © 2023 Niki Charitable Art Foundation / VEGAP

Symphonie pour un homme seul (1957)

Música:

Pierre Schaeffer - Pierre Henry (1949-1950)

Coreografia:

Maurice Bèjart (1955)

Director:

Louis Cuny

14 min.

© 1957 Celia-Films / Editions René Chateau

Lucien Hervé

(Hódmezővásárhely, Hongria, 1910 – París, 2007)

L'Unité d'habitation à Marseille. Le Corbusier al costat d'un panell del modulator

1946 – 1952

Impressió digital sobre paper.

Còpia per a exposició, 2023

Getty Research Institute, Los Angeles (2002.R.41)

© J. Paul Getty Trust. © FLC, VEGAP, Barcelona, 2023

FOTOGRAFIES DOCUMENTALS

Escultures de Jorge Oteiza per a la Basílica d'Arantzazu (Biscaia)

L'estatuària encarregada a Jorge Oteiza el 1950 per a la basílica d'Arantzazu, d'importància nacional i espiritual per als bascos, evoca una humanitat titànica i foradada alhora. Després de la censura eclesiàstica, que va rebutjar tant l'estil com el fet que Oteiza va fer catorze apòstols enlloc dels dotze establerts, les escultures van ser abandonades a la carretera i no es van instal·lar fins 1969.

Fotografies de Ricardo Ugarte Zubiarraín (Pasajes, Guipúscoa, 1942), Benigno Plazaola Goronaeta (Oñati, Guipúscoa, 1917-1988) i Antton Elizegi Beloki (Lasarte-Oria, Guipúscoa, 1938). Archivo del Museo Oteiza

Escultures de Josep Maria Subirachs per a la Basílica del Camino, Lleó

La proximitat entre el fet religiós i l'existencialisme es va veure materialitzada a les obres sorgides dels encàrrecs de la renovació estètica i litúrgica apareguda als anys cinquanta, relacionada amb la revista *L'Art Sacré* i confirmada pel Concili Vaticà II. L'obra de Subirachs, per a la Basílica del Camino (1960), és un exemple clar de com un expressionisme matèric podia aplicar-se al context litúrgic.

Fotografies de Paco Gómez (Pamplona, 1918 – Madrid, 1998), Fundació Foto Colectania, i Miquel Badia Perpinyà (Terrassa, 1969), Arxiu Subirachs.

Paco Gómez

(Pamplona, 1918 – Madrid, 1998)

Josep Maria Subirachs davant l'apòstol sant Pere Reportatge, 1960

Positiu del negatiu original sobre paper

Fine Art, 2023

© Archivo Paco Gómez / Fundación Foto Colectania

Paco Gómez

(Pamplona, 1918 – Madrid, 1998)

Basílica Virgen del Camino, León. Escultures de Josep Maria Subirachs

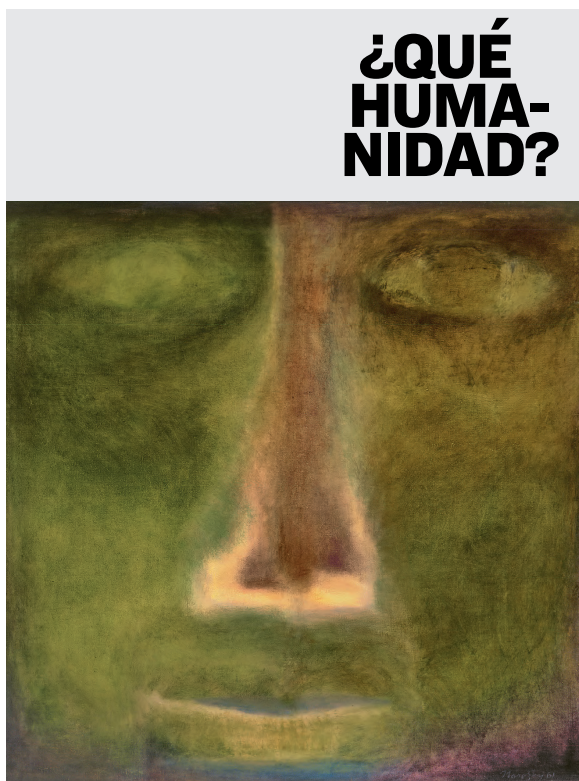
Reportatge, 1960

Positiu del negatiu original sobre paper

Fine Art, 2023

© Archivo Paco Gómez / Fundación Foto Colectania

Publicacions

CATÀLEG

QUINA HUMANITAT?

La figura humana després
de la guerra (1940-1966)

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Amb textos de Alex Mitrani,
Paula Barreiro, Sarah Wilson,
Nausikaa El Mecky, Jordi Ibañez
i Boris Cyrulnik.

Octubre 2023

ISBN: 978-84-8043-402-7

184 pàg.

22,5 x 30 cm

Rústica

Edicions del catàleg:

Català, Castellà i anglès

QUADERN

Publicació especial que conté
comentaris d'obres seleccionades
pel comissari de l'exposició, Alex
Mitrani, i la reproducció d'una
vintena de les obres exposades.
Aquest quadern també explica
l'estratègia educativa del Museu
per fomentar la cultura de pau
i idees per abordar la guerra
i el conflicte amb infants.

Octubre 2023

ISBN: 978-84-8043-025-8

40 pàg.

16,5 x 21 cm

Rústica

Edicions del catàleg:

Català, Castellà i anglès

QUINA HUMA NITAT?

QUINA HUMANITAT?

**La figura humana després de la guerra
(1940-1966)**

Organitza i produeix:

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Patrocina:

Agrolimen⁷

Comissari:

Alex Mitrani, conservador d'art contemporani
del Museu Nacional d'Art de Catalunya

Dates:

Del 27 d'octubre de 2023
a l'11 de gener de 2024

Lloc:

Sala d'exposicions temporals 1

Entrada:

6 euros

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa
Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

blog.museunacional.cat

SR10-0004/2013

BIOSPHERE
committed entity

GA-0011/0395

EMAS
ECONOMICALLY
RESPONSIBLE
MANAGEMENT